ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 15ης Σεπτεμβρίου 1994 *

Στην υπόθεση C-293/93,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Arrondissementsrechtbank te Zutphen (Κάτω Χώρες) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του δικαστηρίου αυτού κατά της

Ludomira Neeltje Barbara Houtwipper

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30 και 36 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. C. Moitinho de Almeida (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, R. Joliet, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse και M. Zuleeg, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. Gulmann
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Houtwipper, αυτοπροσώπως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. G. Lammers, νομικό σύμβουλο,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Ernst Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών,

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Δημήτριο Ράπτη, νομικό σύμβουλο του Κράτους, και τη Φωτεινή Δεδούση, εισηγητή του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Catherine de Salins, υποδιευθύντρια στη Διεύθυνση Νομικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Claude Chavance, γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων,

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Luis Fernandes, διευθυντή στη Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών, και τη Margarida Afonso, νομικό στη Γενική Διεύθυνση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του ίδιου Υπουργείου,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον J. D. Colahan, του Treasury Solicitor's Departement,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Hendrik van Lier, νομικό σύμβουλο, και τη Virginia Melgar, εθνική δημόσια υπάλληλο αποσπασμένη στη Νομική Υπηρεσία,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις παρατηρήσεις που ανέπτυξαν προφορικώς η Houtwipper, η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. S. van der Oosterkamp, βοηθό νομικό σύμβουλο, και η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Β. Κοντόλαιμο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και τη Φωτεινή Δεδούση, η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Claude Chavance, η Προτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Luis Fernandes, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον J. D. Colahan, επικουρούμενο από τον N. Green, barrister, και η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον P. van Nuffel, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, κατά τη συνεδρίαση της 14ης Απριλίου 1994,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 9ης Ιουνίου 1994,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με Διάταξη της 17ης Μαΐου 1993, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Μαΐου 1993, το Arrondissementsrechtsbank te Zutphen (Κάτω Χώρες) υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30 και 36 της Συνθήκης ΕΟΚ, προκειμένου να κρίνει αν συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο ο Waarborgwet του 1986 (νόμος περί των προδιαγραφών καθαρότητας των πολυτίμων μετάλλων, στο εξής: Waarborgwet).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας που κινήθηκε ενώπιον του Arrondissementsrechtsbank te Zutphen κατά της Houtwipper, η οποία κατηγορείται ότι κατείχε ή εμπορευόταν χρυσά και αργυρά δαχτυλίδια που δεν έφεραν το σήμα ελέγχου που προβλέπεται από τον Waarborgwet.

3 Το άρθρο 1 του Waarborgwet ορίζει ότι τα τεχνουργήματα από πολύτιμα μέταλλα πρέπει να έχουν τους ακόλουθους «τίτλους» (ποσότητες χρησιμοποιούμενου καθαρού πολύτιμου μετάλλου):

— πλατίνα: 950 mm·

— χρυσός: 916, 833, 750 και 585 mm·

— άργυρος: 925, 835 και 800 mm.

4 Κατά το ίδιο άρθρο, η καθαρότητα του μετάλλου βάσει των «τίτλων» εξασφαλίζεται με σφράγιση που πραγματοποιείται σύμφωνα μ' αυτόν τον νόμο.

5 Το άρθρο 7 προβλέπει τον καθορισμό του νομικού προσώπου το οποίο είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο των αναφερθέντων «τίτλων», με τη σφράγιση του μετάλλου με αυτούς τους «τίτλους» και με τον έλεγχο περί του αν αυτοί συμφωνούν προς το ισχύον δίκαιο, έργο το οποίο πρέπει να συντελείται με πλήρη ανεξαρτησία.

6 Τα άρθρα 9 και 10 προβλέπουν ότι τα τεχνουργήματα από πολύτιμα μέταλλα πρέπει να φέρουν: (α) τη σφραγίδα με τον τίτλο, (β) τη σφραγίδα με το όνομα του οργανισμού ο οποίος πραγματοποιεί τη σφράγιση, (γ) ένα έγγραφο που να περιέχει την ημερομηνία και (δ) ως προς τα τεχνουργήματα που αποτελούνται από περισσότερα τεμάχια που δεν μπορούν να σφραγιστούν χωριστά, ένα σήμα που να εμφαίνει το βάρος των αντιστοίχων στοιχείων.

7 Το άρθρο 30, παράγραφος 1, ορίζει:

«Κανένας έμπορος δεν μπορεί να κατέχει ή να εμπορεύεται τεχνουργήματα από πλατίνα, χρυσό ή άργυρο που πρέπει να είναι σφραγισμένα δυνάμει του ισχύοντος δικαίου, αν δεν φέρουν τις υποχρεωτικές σφραγίδες (...)»

8 Το άρθρο 48 επιτρέπει εξαίρεση από την υποχρέωση σφραγίσεως ως προς τα τεχνουργήματα από πολύτιμα μέταλλα που εισάγονται από το Βέλγιο ή το Λουξεμβούργο και τα οποία έχουν επισήμως σφραγιστεί στις χώρες αυτές.

9 Θεωρώντας ότι ο Waarborgwet έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της εμπορίας των χρυσών και αργυρών αντικειμένων που εισάγονται στις Κάτω Χώρες και δεν φέρουν ολλανδική, βελγική ή λουξεμβουργιανή σφραγίδα με την οποία πιστοποιείται η καθαρότητα του μετάλλου, ακόμη και όταν τα αντικείμενα αυτά φέρουν το σήμα ελέγχου άλλου κράτους μέλους, το εθνικό δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Συμβιβάζεται μία ρύθμιση, όπως αυτή που περιέχεται στο άρθρο 30 του Waarborgwet του 1986 (Stb. 38/1987), προς τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Συνθήκη της 25ης Μαρτίου 1957, Trb. 1957, 74 και 91);»

10 Η απάντηση στο ερώτημα αυτό μπορεί να δοθεί μόνο βάσει του άρθρου 30 της Συνθήκης, αποκλειομένου του άρθρου 36, δεδομένου ότι το είδος των μέτρων που θεσπίζει η επίδικη ρύθμιση δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εξαιρέσεων που απαριθμούνται περιοριστικώς στο άρθρο 36 (βλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 1982, 220/81, Robertson, Συλλογή 1982, σ. 2349, σκέψη 8).

11 Σύμφωνα με την απόφαση «Cassis de Dijon» (απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 120/78, Rewe-Zentral, Συλλογή τόμος 1979/Ι, σ. 321), συνιστούν μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος που απαγορεύονται από το άρθρο 30 τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων που απορρέουν, ελλείψει εναρμονίσεως των νομοθεσιών, από την εφαρμογή σε εμπορεύματα προερχόμενα από άλλα κράτη μέλη, όπου νομίμως παράγονται και διατίθενται στο εμπόριο, κανόνων σχετικά με τις προϋποθέσεις στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνονται τα εμπορεύματα αυτά (όπως αυτές που αφορούν την ονομασία τους, τη μορφή τους, τις διαστάσεις τους, το βάρος τους, τη σύνθεσή τους, την παρουσίασή τους, τη σήμανσή τους, τη συσκευασία τους), ακόμη κι όταν οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται αδιακρίτως σ' όλα τα προϊόντα, εφόσον η εφαρμογή αυτή δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από σκοπό γενικού συμφέροντος προ του οποίου υποχωρούν οι απαιτήσεις της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

12 Η αγορά των τεχνουργημάτων από πολύτιμα μέταλλα αποτελεί το αντικείμενο αποκλινουσών μεταξύ τους εθνικών ρυθμίσεων, ιδίως όσον αφορά τους επιτρεπόμενους τίτλους, τον τύπο και τον αριθμό των σφραγίδων, το ανώτατο όριο ανοχής ως προς τον τίτλο των πολυτίμων μετάλλων που χρησιμοποιούνται στα μίγματα, καθώς και τις μεθόδους ελέγχου των σφραγίδων.

13 Οι ρυθμίσεις αυτές, οσάκις επιβάλλουν, όπως ο Waarborgwet, τα τεχνουργήματα από πολύτιμο μέταλλο που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη στα οποία νομίμως διατίθενται στο εμπόριο και σφραγίζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία των κρατών αυτών να υπόκεινται σε νέα σφράγιση εντός του κράτους μέλους εισαγωγής, καθιστούν τις εισαγωγές δυσχερέστερες και δαπανηρότερες. Πράγματι, όπως παρατήρησε η Γερμανική Κυβέρνηση, οι ρυθμίσεις αυτές συνεπάγονται την παρέμβαση του εισαγωγέα και την καταβολή δικαιωμάτων στον οργανισμό ελέγχου και επιφέρουν καθυστερήσεις στη διάθεση των προϊόντων στο εμπόριο οι οποίες έχουν επιπτώσεις στο αντίστοιχο κόστος τους.

14 Εν τούτοις, η υποχρέωση του εισαγωγέα να σφραγίζει τα τεχνουργήματα από πολύτιμα μέταλλα με τον τίτλο, δηλαδή την ποσότητα του πολυτίμου χρησιμοποιούμενου μετάλλου, μπορεί κατ' αρχήν να εξασφαλίζει αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών και να συμβάλλει στην εντιμότητα των εμπορικών συναλλαγών. Πράγματι, δεδομένου ότι ο καταναλωτής είναι ανίκανος να δια-

πιστώσει, με την αφή ή την όραση, τον ακριβή βαθμό καθαρότητας ενός αντικειμένου από πολύτιμο μέταλλο, μπορεί εύκολα, όταν δεν υπάρχει σφραγίδα, να παραπλανηθεί κατά την αγορά ενός τέτοιου αντικειμένου.

15 Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, το Δικαστήριο τόνισε, με την προαναφερθείσα απόφασή του Robertson, ότι ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να επιβάλει νέα σφράγιση εισαγομένων προϊόντων από άλλο κράτος μέλος, στο οποίο έχουν νομίμως διατεθεί στο εμπόριο και σφραγιστεί σύμφωνα με τη νομοθεσία αυτού του κράτους, εφόσον οι ενδείξεις που παρέχονται με τη σφραγίδα αυτή, όποιο κι αν είναι το σχήμα, αντιστοιχούν προς τις ενδείξεις τις οποίες απαιτεί το κράτος μέλος εισαγωγής και τις οποίες μπορούν να κατανοήσουν οι καταναλωτές του κράτους αυτού.

16 Εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά που είναι αναγκαία για να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή μη μιας τέτοιας αντιστοιχίας.

17 Η επίμαχη ρύθμιση επιβάλλει επίσης να διενεργείται η σφράγιση από νομικό πρόσωπο που πληροί ορισμένες προϋποθέσεις από απόψεως ειδικών γνώσεων και ανεξαρτησίας.

18 Συναφώς, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί, υποστηρίζοντας ότι η εξασφάλιση που παρέχεται με τη σφράγιση δεν είναι δυνατή παρά μόνον με την παρέμβαση του αρμόδιου οργανισμού του κράτους εισαγωγής, να αντιταχθεί στην εμπορία επί του εδάφους του τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο που έχουν σφραγιστεί στο κράτος μέλος εξαγωγής από ανεξάρτητο οργανισμό.

19 Ως προς το σημείο αυτό, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η ύπαρξη διπλών ελέγχων στη χώρα εξαγωγής και στη χώρα εισαγωγής δεν μπορεί να δικαιολογείται όταν τα αποτελέσματα του ελέγχου που πραγματοποιείται στο κράτος μέλος προελεύσεως ανταποκρίνεται στις ανάγκες του κρά-

τους μέλους εισαγωγής (βλ. ιδίως την απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1981, 272/80, Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Produkten, Συλλογή 1981, σ. 3277, σκέψη 15). Η εγγύηση που παρέχεται με τη σφραγίδα διασφαλίζεται όταν η σφράγιση διενεργείται από ανεξάρτητο οργανισμό εντός του κράτους μέλους εξαγωγής.

20 Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί η επιχειρηματολογία της Γερμανικής Κυβέρνήσεως, κατά την οποία ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να απαγορεύσει την εμπορία επί του εδάφους του τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο που έχουν σφραγιστεί από τους ίδιους τους παραγωγούς στο κράτος μέλος εξαγωγής, εφόσον η τήρηση των νομοθετικών διατάξεων και, κατά συνέπεια, η προστασία των καταναλωτών και η διαφύλαξη της εντιμότητας των εμπορικών συναλλαγών εξασφαλίζονται από ένα σύνολο μέτρων καταλλήλων για τη διαφύλαξη της εγγυήσεως που παρέχεται με τη σφραγίδα. Αυτό συμβαίνει με τη γερμανική ρύθμιση, η οποία προβλέπει ποιοτικούς κανόνες που αφορούν ειδικά τον κατασκευαστή, την εφαρμογή κυρώσεων δημοσίου δικαίου, σε περίπτωση παραβάσεως, την επέμβαση, στο πλαίσιο του νόμου περί αθέμιτου ανταγωνισμού, ορισμένων σωματείων που έχουν την εξουσία να απευθύνουν προειδοποιήσεις, την εγγύηση του κατασκευαστή και, τέλος, ειδικευμένη εκπαίδευση των κοσμηματοποιών και των χρυσοχόων.

21 Όπως παρατήρησε η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, ιδίως στην αγορά τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο υφίσταται κίνδυνος απάτης. Πράγματι, μικρές μεταβολές στην περιεκτικότητα του πολυτίμου μετάλλου μπορεί να έχουν πολύ μεγάλη σημασία για το περιθώριο κέρδους του παραγωγού. Έτσι, κατά την ίδια κυβέρνηση, μείωση κατά 1/1 000 της εν λόγω περιεκτικότητας μπορεί να προκαλέσει αύξηση του περιθωρίου κέρδους μέχρι 10 %.

22 Ελλείψει κοινοτικής ρυθμίσεως, η επιλογή των καταλλήλων μέτρων για την αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου εναπόκειται στα κράτη μέλη, τα οποία διαθέτουν ευρεία εξουσία εκτιμήσεως. Η επιλογή μεταξύ του εκ των προτέρων ελέγχου από ανεξάρτητο οργανισμό και ενός συστήματος όπως αυτού που

υπάρχει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εμπίπτει στο πεδίο της νομοθετικής πολιτικής των κρατών μελών, ενώ το Δικαστήριο ασκεί τον έλεγχό του μόνο στην περίπτωση πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως. Αυτό όμως δεν συμβαίνει εν προκειμένω, όπως εξέθεσε πειστικά ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 27 και 28 των προτάσεών του.

23 Εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να ελέγξει αν η σφράγιση των από πολύτιμο μέταλλο τεχνουργημάτων που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη πραγματοποιήθηκε από οργανισμό που παρέχει εγγυήσεις ανεξαρτησίας, οι οποίες εγγυήσεις δεν πρέπει κατ' ανάγκη να συμπίπτουν με τις εγγυήσεις που προβλέπονται από την εθνική ρύθμιση.

24 Η επίμαχη ολλανδική ρύθμιση απαιτεί επίσης τα τεχνουργήματα από πολύτιμο μέταλλο να σημαδεύονται με ένα γράμμα από το οποίο να εμφαίνεται η ημερομηνία. Επομένως, πρέπει να ελεγχθεί αν η απαγόρευση εμπορίας τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο που δεν περιέχουν μια τέτοια ένδειξη δικαιολογείται ως μέτρο προστασίας των καταναλωτών και της εντιμότητας των εμπορικών συναλλαγών.

25 Συναφώς, ακόμη κι αν υποτεθεί ότι οι καταναλωτές ή ορισμένοι από αυτούς επιθυμούν να γνωρίζουν το έτος κατασκευής των τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο, ένα τέτοιο συμφέρον δεν μπορεί να δικαιολογεί ένα τόσο σοβαρό εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

26 Όπως ορθώς προέβαλε η Γερμανική Κυβέρνηση, ένα τέτοιο συμφέρον δεν μπορεί να αφορά παρά ορισμένα μόνο είδη ως προς τα οποία η φροντίδα για τη διασφάλιση του μπορεί να αφεθεί στον παρασκευαστή. Αντιθέτως, οι καταναλωτές δεν έχουν κατ' αρχήν κανένα συμφέρον να γνωρίζουν την ημερομηνία κατασκευής των κοσμημάτων που πωλούνται στην αγορά σε χαμηλές ή μέσες

τιμές και που αποτελούν είδη του συρμού. Τέλος, όταν η σφράγιση πραγματοποιείται από τρίτον οργανισμό, η ένδειξη του έτους της σφραγίσεως είναι δυνατό να μην αποτελεί πάντοτε αξιόπιστο στοιχείο για το έτος κατασκευής, δεδομένου ότι το έτος αυτό μπορεί να διαφέρει από το έτος σφραγίσεως, ιδίως όταν πρόκειται για εισαγόμενα αγαθά.

27 Επομένως, στο ερώτημα που υπέβαλε το Arrondissementsrechtsbank te Zutphen πρέπει να δοθεί η απάντηση:

«1) Το άρθρο 30 της Συνθήκης έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως απαγορεύουσας την πώληση τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο που δεν φέρουν σφραγίδα με τον τίτλο σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ρυθμίσεως αυτής, καθόσον τα εν λόγω τεχνουργήματα δεν έχουν σφραγιστεί, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους εξαγωγής, με ενδείξεις αντίστοιχες προς τις ενδείξεις των σφραγίδων που επιβάλλονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους εισαγωγής και τις οποίες μπορεί να αντιληφθεί ο καταναλωτής αυτού του κράτους.

2) Όταν μία εθνική ρύθμιση απαιτεί να διενεργείται η σφράγιση από ανεξάρτητο οργανισμό, η εμπορία τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη δεν μπορεί να απαγορεύεται στην περίπτωση κατά την οποία τα τεχνουργήματα αυτά έχουν πράγματι σφραγιστεί από ανεξάρτητο οργανισμό στο κράτος μέλος εξαγωγής.

3) Ο εθνικός δικαστής οφείλει να προβεί στις πραγματικές εκτιμήσεις προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη αντιστοιχίας των ενδείξεων που παρέχονται με τη σφραγίδα, στον οποίο και εναπόκειται επίσης να ελέγξει αν τα τεχνουργήματα από πολύτιμο μέταλλο σφραγίστηκαν από ανεξάρτητο οργανισμό εντός του κράτους μέλους εξαγωγής.

4) Το άρθρο 30 της Συνθήκης αντιτίθεται στην εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως που απαγορεύει την εμπορία τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο τα οποία δεν φέρουν την ένδειξη της ημερομηνίας κατασκευής, αλλά τα οποία, όταν εισάγονται από άλλα κράτη μέλη, έχουν νομίμως διατεθεί στο εμπόριο εντός των κρατών αυτών χωρίς αυτή την ένδειξη.»

Επί των δικαστικών εξόδων

28 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ολλανδική, η Γερμανική, η Ελληνική, η Γαλλική και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, καθώς και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες κατέθεσαν παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με Διάταξη της 17ης Μαΐου 1993 το Arrondissementsrechtsbank te Zutphen, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως απαγορεύουσας την πώληση τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο που δεν φέρουν σφραγίδα με τον τίτλο σύμφωνα με

τις απαιτήσεις της ρυθμίσεως αυτής, καθόσον τα εν λόγω τεχνουργήματα δεν έχουν σφραγιστεί, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους εξαγωγής, με ενδείξεις αντίστοιχες προς τις ενδείξεις των σφραγίδων που επιβάλλονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους εισαγωγής και τις οποίες μπορεί να αντιληφθεί ο καταναλωτής αυτού του κράτους.

2) Όταν μία εθνική ρύθμιση απαιτεί να διενεργείται η σφράγιση από ανεξάρτητο οργανισμό, η εμπορία τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη δεν μπορεί να απαγορεύεται στην περίπτωση κατά την οποία τα τεχνουργήματα αυτά έχουν πράγματι σφραγιστεί από ανεξάρτητο οργανισμό στο κράτος μέλος εξαγωγής.

3) Ο εθνικός δικαστής οφείλει να προβεί στις πραγματικές εκτιμήσεις προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη αντιστοιχίας των ενδείξεων που παρέχονται με τη σφραγίδα στον οποίο και εναπόκειται επίσης να ελέγξει αν τα τεχνουργήματα από πολύτιμο μέταλλο σφραγίστηκαν από ανεξάρτητο οργανισμό εντός του κράτους μέλους εξαγωγής.

4) Το άρθρο 30 της Συνθήκης αντιτίθεται στην εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως που απαγορεύει την εμπορία τεχνουργημάτων από πολύτιμο μέταλλο τα οποία δεν φέρουν την ένδειξη της ημερομηνίας κατασκευής, αλλά τα οποία, όταν εισάγονται από άλλα κράτη μέλη, έχουν νομίμως διατεθεί στο εμπόριο εντός των κρατών αυτών χωρίς αυτή την ένδειξη.

Moitinho de Almeida Joliet Rodríguez Iglesias

Grévisse Zuleeg

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Σεπτεμβρίου 1994.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass J. C. Moitinho de Almeida